

POSUDEK OPONENTA PÍSEMNÉ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE

Název práce:	Jack staví dům (2018): Autorský film v konfrontaci s konstruovanou autorskou osobností Larse von Triera
Autor/ka práce:	Natália Antoňáková
Studijní program:	Scenáristika a dramaturgie
Typ studijního programu:	navazující magisterský

Vymezení cíle a jeho naplnění:

Na základě analýzy tvorby Larse von Triera, zejména filmu Jack staví dům, konfrontované s určitými aspekty a formami režisérovy veřejné sebe prezentace, NA podnětným způsobem uvažuje o možnostech rozšíření či redefinice termínu autorský film.

Aktuálnost tématu (a relevance zvolené metodologie v případě diplomové práce):

Práce NA zaujme především osobitou metodologickou ambicí aplikovat Barthesův koncept smrti autora na zvláštní druh kolerace či symbiózy mezi eminentně „autorskou“ Trierovou filmovou tvorbou a svéráznými strategiemi umělce veřejné sebe prezentace.

Odborný přínos, původnost práce a její případné využití v praxi:

Vzhledem k diváckému a společenskému ohlasu Trierovy filmové tvorby a šíří a mnohotvárnosti její odborné recepce je vlastně s podivem, že téma režisérovy veřejné sebe prezentace zůstává, jak se tu alespoň podle rešerše NA jeví, vcelku stranou odborného zájmu; v tomto smyslu přichází práce NA s neotřelým a inspirativním návrhem „rozšířeného vnímání“ Trierova díla.

Logická stavba a členění práce:

Tematická sukcese kapitol je ve funkčním souladu se stylově-formálním uchopením výkladu jako poutavě podaného „příběhu odhalení jedné nevšední hypotézy“, může nám tak svým pojetím poněkud připomínat žánr „odborného krimi“, za jehož excelentní vzor se obecně pokládá dílo Umberta Eca (příkladného mj. tom, s jak sebeironickým nadhledem Mistr dokáže „dopadené“ hypotézy zároveň relativizovat a vystavovat dalšímu tázání).

Formální úprava a náležitosti práce včetně jejího rozsahu:

Práce splňuje požadované náležitosti stran rozsahu a formální úpravy.

Práce s informačními zdroji:

Spektrum relevantní literatury je vzhledem k pojednávanému tématu adekvátně široké a co do metodologických perspektiv přiměřeně pestré.

Jazyková, stylistická a terminologická úroveň:

NA píše živým, plasticky názorným jazykem; nevyhýbá se stylové poloze, která zejména v odborné literatuře na sebe spolehlivě strhává pozornost a již bychom mohli pracovně nazvat „patetickým vyznavačstvím“ zájmu o pojednávaný předmět. Rád konstatuji, že NA je i zde věcně přesvědčivá, nepřekračuje meze vkusné uměřenosti a nesklouzává k figurám obvyklým u takto zanícených vykladačů, jako je třeba stereotypní hyperbolizace či afektovaná žoviálnost.

Celkové/vlastní shrnutí hodnotitele:

Diplomovou práci NA oceňuji především pro svěží pohled na dílo a osobnost filmového režiséra, jež by bylo neporovnatelně případné charakterizovat přívlastkem „kontroverzní“, kdyby tento přívlastek nebyl v aktuálním diskursu o umění semlet a uvláčen k dokonalé bezobsažnosti. Za pozoruhodný metodologický krok pokládám rozlišení Trierovy „osobnosti“ a „persony“ a vztažení této dichotomie k postavám Trierova filmu Jack staví dům; že tento film lze číst (mimo jiné a také) jako potměšile rafinovaný autoportrét výjimečného umělce s jeho věru komplikovaným osobnostním profilem, napadlo asi leckoho; že můžeme niternou osobnost a veřejnou personu tohoto umělce odezírat ze dvou konkrétních filmových postav, je nápadem NA a je to nápad rozhodně pronikavý a v dobrém slova smyslu kontroverzní. Jako takový vnímám i výchozí metodologický experiment NA, totiž konfrontovat svérázné a nesnadno uchopitelné Trierovo „autorství“ s ikonickou, ale přece jen již poněkud věkovitou a kritiky v mezičase nejednou atakovanou Barthesovou Smrtí autora. Zdůrazňuji, že tuto konfrontaci oceňuji pro její smělost, která není lacinou provokací (jako – snad? – pouze lacině provokativní nebývají ani Trierovy filmy), ale opírá se o řadu poctivě promyšlených a leckdy i důvtipně formulovaných argumentů, které vybízejí k další diskusi.

Otázky a náměty k diskuzi při obhajobě:

Zde tedy několik otázek do diskuse:

Píšete-li, že není Vaším cílem hodnotit, co je „objektivní pravdou“ o Trierově osobním životě – jak si takovouto „objektivní pravdu“ můžeme představit?

Jestliže literární autor po roku vydání Smrti autora 1967 pro tehdejší kritiky (proč jen pro ně?) opravdu zemřel, nachází se ve stavu bezživotí dodnes?

Barthesova práce (jejímž autorem ovšem, to je jasné, nebyl Barthes, ale každý z jeho čtenářů) měla absolutizující nárok – teze neplatí jenom pro Prousta či kohokoliv jiného, platí pro literaturu jako takovou. Je Trier tím jediným filmovým režisérem, na něž ji lze podle Vašeho výkladu aplikovat? Pokud ne, tak na koho ještě, a pokud ano - proč právě a výhradně On?

Velmi inspirativní a fundovaně zdůvodněná se mi jeví Vaše charakteristika (sebe)marketingu jako kreativního výkonu, jímž je udržováno zdání (každého dalšího) produktu jako uměleckého mystéria. Vede mě to k úvaze (není v ní ani stopa ironie), zda by schopnost (sebe)marketingu neměla být v rámci přijímacího řízení definována jako jeden z talentových předpokladů – jaký na to máte názor?

Zmiňujete se o nejmenovaných odborných pracích, z nichž „vykukují“ myšlenky o Trierově personě – jak takové vykukování vypadá?

Píšete doslova, že Trier na Barthesovu práci navazuje – je někde doloženo, že Smrt autora četl?

Uvažovala jste o dalších možných zdrojích pro Jacka, ať už v tradici filmové (model „charismatické zrůdy“) či literární (například „vražda jako krásné umění“)?

Doporučení práce k obhajobě:

doporučuji

Navrhovaná klasifikace: A

Datum vypracování posudku:

12. 6. 2023

Doc. Marek Vajchr

Jméno oponenta práce

.....

(datum a podpis)